

MİLLETVEKİLİMİZ CİHAN PEKTAŞ, TBMM'DE SU KAYNAKLARINI ANLATTI

AK Parti Gümüşhane Milletvekili Cihan Pektaş, ülkemiz su kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve etkin bir şekilde işletilmesi ile alakalı vermiş olduğu Önerge üzerine TBMM'de bir konuşma yaptı.

Milletvekilimiz Cihan pektaş'ın yapmış olduğu konuşma şöyledir:

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri;

“Ülkemizin su kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve etkin bir şekilde işletilmesiyle alakalı vermiş olduğum önerge üzerine söz almış bulunuyorum, sizleri saygıyla selamlıyorum.

Kuzey yarım kürede bulunan ülkemiz, iklim özelliği bakımından ılıman kuşak ile subtropikal kuşak arasında yer alır. Üç tarafımızın denizlerle çevrili olması ve yeryüzü şekillerinin çeşitlilik göstermesi ülkemizdeki yağış rejimini etkilemektedir. Türkiye’de yıllık yağış yaklaşık 574 milimetre olup yılda ortalama 450 milyar metreküp suya tekabül etmektedir. Brüt yer üstü suyu potansiyelimiz yaklaşık 185 milyar metreküptür. Günümüz teknik ve ekonomik şartlarında çeşitli maksatlara yönelik olarak tüketilebilecek yer üstü suyu potansiyelimiz yıllık ortalama 94 milyar metreküptür. 18 milyar metreküp olarak belirlenen yer altı suyu potansiyeli ile birlikte ülkemizin tüketilebilir yer üstü ve yer altı suyu potansiyeli 112 milyar metreküptür. Hâlihazırda suyumuzun 57 milyar metreküpünü kullanıyoruz, bunun 44 milyar metreküpünü sulamada, 13 milyar metreküpünü de içme, kullanma ve sanayide tüketiyoruz. 1980 yılında kişi başına düşen kullanılabilir su miktarımız 2.500 metreküp iken bugün 1.350 metreküptür. Nüfus arttıkça kişi başına düşen suyumuz azalmaktadır. Bu miktara göre ülkemiz su azlığı yaşayan bir ülke konumundadır. Kişi başına düşen su miktarı 1.000 metreküpün altında olan ülkeler su fakiri ülkelerdir. Ülke olarak su zengini bir ülke değiliz ancak su kaynaklarımızı iyi kullandığımızda su fakiri bir ülke de değiliz.

Ülkemizde yağışlar mevsimlere ve bölgelere göre de farklılık göstermektedir. Yağışlı mevsimlerde oluşan suları kurak mevsimlerde kullanma zarureti vardır. Son yıllarda iklim değişikliğinin hissedilmesiyle suyun önemi daha da iyi anlaşılmaktadır. Dolayısıyla su tasarrufu konusunda ciddi çalışmalar yapılması mecburiyeti vardır ve bu çalışmalar iki kalem altında toplanmaktadır: Su arzının artırılması ve su talebinin azaltılmasına yönelik tedbirlerin alınması.

Özellikle su arzının artırılmasına yönelik tedbirler kapsamında depolama tesisleri yapılmaktadır. Artan su ihtiyaçlarını karşılayacak ve gelecek su ihtiyaçlarını garanti altına alacak barajlar ve göletler inşa edilmektedir. Son on sekiz yılda Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın güçlü liderliğinde ciddi kaynaklar aktarılmış, 600 adet baraj ve 423 adet gölet inşa edilmiştir. Daha önce yapılanlarla birlikte toplam baraj sayımız 876'ya yükselerek su depolama kapasitemiz 178 milyar metreküpe çıkarılmıştır.

Çok sayıda baraj ve göletimizin de inşaatı devam etmektedir. Bu barajlarımız enerji üretiminin yanı sıra sulama, içme ve kullanma suyumuzun temini maksadıyla yapılmıştır. Ayrıca taşkın koruma görevi yaparak yerleşim yerlerimiz ve arazilerimiz de taşkınlardan korunmaktadır.

Bir taraftan su arzının artırılması çalışmaları yürütülürken diğer taraftan su talebinin azaltılmasına yönelik tedbirler de alınmaktadır. Bu çerçevede suyun tüketicisine ulaşması esnasında ortaya çıkan kaybın önlenmesine yönelik faaliyetler yürütülmektedir. Bu çalışmalarla ülkemizde ve dünyada suyun en çok tüketildiği tarım sektöründe su kaybının önüne geçen modern sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması yönünde yoğun mesai harcanmaktadır.

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de nüfus artışına paralel olarak başta tarım olmak üzere kullanma ve sanayi sektöründeki su taleplerinde büyük artış olmaktadır. Etkileri gittikçe fazla hissedilen kuraklık ve iklim değişikliğiyle birlikte mevcut durum sulama başta olmak üzere su kaynaklarımızın azami suretle değerlendirilmesini ve en verimli şekilde kullanılmasını gerektirmektedir. Bu tablo su kaynaklarımızın rasyonel yönetimini ve verimli kullanımını zorunlu kılmaktadır. Bu maksatla, tarımsal sulamalarda gerekli tedbirlerin alınması yönünde hızlı hareket edilmektedir.

Tarımsal üretimde artışın en önemli parametresi sulu tarımdır. Kuru tarımdan sulu tarıma geçildiğinde verim 4 kattan 13 kata kadar artış göstermektedir. 78 milyon hektar olan ülkemizin yüz ölçümünün 231 milyon dekarı tarım arazisidir; ekonomik olarak sulanabilir arazimiz ise 85 milyon dekardır. Şu ana kadar 67 milyon dekar arazimiz sulamaya açılmıştır; geriye kalan 18 milyon dekar arazinin 6,2 milyon dekarının inşaatı devam ediyor; 7,2 milyon dekar arazinin de projeleri tamamlanmış ve inşaat aşamasına gelmiştir. İnşallah, birkaç yıl içerisinde, sulanabilir arazilerimizin tamamı bitirilip işletmeye açılacaktır. Değerli milletvekilleri, son on sekiz yılda 19 milyon dekar arazi sulamaya açıldı. 2003 yılından itibaren yeni başlamış projeler de durdurulup revize edilerek tamamı borulu sistem olarak inşa edildi, yüzde 6 olan kapasite yüzde 29'a çıkartıldı. İşletme ömrü uzun olan ve su kayıplarını azaltan, yağmurlamada yüzde 30'a, damlamada da yüzde 50'ye varan su tasarrufu sağlayan sistemler inşa ediliyor. Bu sistemle aynı zamanda suyun kontrollü şekilde kullanılması ve toprağın tuzlanması da önlenmektedir. Eğer kapalı sistem olarak yapılan sulamalarımıza açık sistem olarak edilseydi bugün tarımda 44 milyar metreküp yerine 50 milyar metreküp su kullanacaktık.

Geçmişte yapılan ve su israfına yol açan açık sistem sulamalarını da borulu sisteme çevirmek için hızlı hareket edilmektedir. Daha önce yapılan 213 proje üzerinde çalışmalar devam ediyor.

Ülkemizde bulunan 25 hidrolojik havzanın bazılarında su fazlalığı varken, bazılarında ise yeterli su bulunmamaktadır. Havzalar arası su transferi yaparak su ihtiyacımızı karşılamak durumundayız. Özellikle su ihtiyacı karşılanamayan havzalarda yer altı suyu kullanılmaktadır; yıllık rezervden fazla su kullanıldığında yer altı suyu seviyesi düşmekte ve çeşitli problemler meydana gelmektedir. Bu durumun en fazla görüldüğü bölge, Konya kapalı havzasıdır. Konya kapalı havzasında yıllık yer altı suyu rezervi 2 milyar 470 milyon metreküptür, fiilî çekim ise 3 milyar 700 milyon metreküptür. Dolayısıyla, bu havzadaki su

ihtiyacını karşılamak için başka havzalardan su transferi çalışmaları yapılmaktadır. Derebucak Barajı'ndan Gembos Derivasyonu vasıtasıyla Beyşehir Gölü'ne 180 milyon metreküp su aktarılmaktadır. Böylece hem Beyşehir Gölü'nün kurtarılması sağlanmış hem de artan sulan Konya Ovası'nın sulanmasında kullanılmaktadır. İnşaatları tamamlanan Bağbaşı Barajı, Bozkır Barajı ve bu sene su tutulacak olan Afşar Barajı'yla yıllık 414 milyon metreküp su Akdeniz'e dökülmeyle 17 kilometre uzunluğundaki Mavi Tünel vasıtasıyla Konya Ovası'na aktarılması sağlanacaktır. Projelerin tamamı bitirildiğinde Konya Ovası'na diğer havzalardan yaklaşık 1 milyar metreküp su temin edilmiş olacaktır.

Diğer taraftan, Atatürk Barajı'ndan 221 kilometre uzunluğunda, Kızılırmak'ın debisinden daha fazla su taşıyan ana kanalla Mardin ovalarına kadar su götürülmektedir. Su sıkıntısı yaşayan havzaların birçoğuna diğer havzalardan su aktarma proje çalışmaları yürütülmektedir. Havzalar arası su transferi çalışmaları sadece tarımsal sulamalarda değil, içme suyu projelerinde de yapılmaktadır. Konya Ovası'na temin edilen suyun 100 milyon metreküpü Konya'nın içme suyu kullanımı için tahsis edilmiştir. Dünyanın en büyük içme suyu projesi olan Melen Projesi'yle Batı Karadeniz Havzası'nın suyu 189 kilometre uzunluğundaki isale hatlarıyla İstanbul'a iletilmektedir. İstanbul Boğazı'nın altından, 5.550 metre uzunluğundaki tünelle kıtalar arası su transferi yapılmaktadır. Geçen yıl İstanbul'un su ihtiyacının yüzde 50'si Melen ve Yeşilçay Sistemi'nden temin edilmiştir. Yine, Batı Karadeniz Havzası'nın suyu Gerede'deki Ulusu Çayı'ndan 31,5 kilometre uzunluğuyla dünyanın en uzun içme suyu tüneli olan Gerede Tüneli vasıtasıyla Ankara'ya verilmektedir. Manisa'daki Gördes Barajı'ndan 120 kilometre uzunluğundaki isale hattıyla İzmir'e su götürülmektedir. 81 kilometresi deniz içinden olmak üzere, 107 kilometre uzunluğundaki bir hatla Kuzey Kıbrıs'a su götürülmektedir.

Ülkemizin birçok şehrinde 262 içme suyu tesisi tamamlanarak 4 milyar metreküp içme ve kullanma suyu temin edilmiştir. Yaşadığımız kuraklık ve pandemi döneminde içme suyunun bir damlasının dahi önemi anlaşılmıştır. Su tasarrufuna azami derecede dikkat edilmesi gereken bir döneme girmiş bulunuyoruz. Özellikle içme suyu kayıp kaçakların önlenmesi için yapılan çalışmalar büyük önem arz etmektedir. Kayıp kaçağı fazla olan şehirlerdeki şebekeler mutlaka yenilenmelidir. Şehirlerimizdeki park ve bahçelerin sulanması büyük ölçüde şebeke suyuyla yapılmaktadır. Ülkemizde yaygınlaşan atık su arıtma tesislerinden çıkan arıtılmış suların park ve bahçelerde kullanımının yaygınlaştırılması önemlidir.

Değerli milletvekilleri, son yıllarda dünyada gıda temini ihtiyacı gittikçe artmaktadır. Yapılan hesaplamalara göre, iklim değişikliği, kuraklık, ormansızlaşma ve çölleşme gibi sebeplerle 2035 yılında toplam gıda üretimi bugünkü üretimden yüzde 12 daha az olacaktır, buna mukabil nüfus 1 milyar daha artacaktır; reel olarak gıda üretimi yüzde 23 azalacak ve bunun neticesinde gıdaya erişim zorlaşacak ve gıda fiyatları artacaktır. Bu sebeple, yürütülen projelerin bir an önce hayata geçirilmesi çok çok önemlidir.

Gıda arz güvenliğimiz millî güvenliğimiz kadar önemlidir. Bu cümleden hareketle, mevcut su kaynaklarımızın her damlasından azami derecede istifade etmemiz gerekmektedir. Çocuklarımızın ve gelecek nesillerimizin temiz su kaynaklarından istifade edebilmesi için yer üstü ve yer altı kaynaklarımızda oluşan su israfının önlenmesi ile kayıtsız ve bilinçsiz kullanımının tespiti, bütün canlı varlıkların en temel kaynağı olan su potansiyelimizin korunmasına yönelik eksikliklerin incelenmesi ve gerekli tedbirlerin alınması hususunda yapılacak çalışmalar çok çok önemlidir.

Yüce Meclisimizde kurulacak araştırma komisyonunun bu çalışmalara çok önemli katkılar sunacağına yürekten inanıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.